

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 745/2023
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Благојевић, адвокат из ..., против тужених Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат из ... и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1333/22 од 29.09.2022. године, у седници одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ, одлучивање о посебној ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1333/22 од 29.09.2022. године, дела става првог изреке којим је потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 750/21 од 14.03.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 750/21 од 08.04.2022. године у ставу четвртом и шестом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1333/22 од 29.09.2022. године у делу става првог изреке и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 750/21 од 14.03.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 750/21 од 08.04.2022. године у ставу четвртом и шестом изреке, тако што се обавезује тужена Република Србија да солидарно са туженом Агенцијом за вођење спорова у поступку приватизације исплати: тужилци АА износ од 2.400 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужиоцу ББ износ од 2.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужилци ВВ износ од 5.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужиоцу ГГ износ од 2.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада

по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и тужиљи ДД износ од 4.200 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и на име трошкова поступка износ од 1.323.000,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене Републике Србије за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужена Република Србија да тужиоцима на име трошкова ревизијског поступка плати 99.000,00 динара, у року од 8 дана.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1333/22 од 29.09.2022. године, става првог изреке у делу у коме је потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 750/21 од 14.03.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 750/21 од 08.04.2022. године, у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1333/22 од 29.09.2022. године, става првог изреке у делу у коме је потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 750/21 од 14.03.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 750/21 од 08.04.2022. године у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 750/21 од 14.03.2022. године, исправљене решењем истог суда П1 750/21 од 08.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда у односу на тужене. Ставом другим изреке, одбачен је приговор месне ненадлежности тог суда у односу на тужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације, као недозвољен. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, као правни следбеник Агенције за приватизацију, да солидарно са Компанијама „Internacional CG“ ДП Београд у стечају и „Generalexport” ДП Београд у стечају исплати: тужиљи АА износ од 2.400 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужиоцу ББ износ од 2.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужиљи ВВ износ од 5.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужиоцу ГГ износ од 2.600 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној

Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и тужиљи ДД износ од 4.200 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а од тада по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца у делу којим су тражили да се обавезе тужена Република Србија да тужиоцима, солидарно са туженом Агенцијом за вођење спорова у поступку приватизације исплати износе из става трећег изреке, као неоснован. Ставом петим изреке, усвојен је захтев тужилаца и обавезана је тужена Агенције за вођење спорова у поступку приватизације да тужиоцима солидарно накнади трошкове поступка у износу од 1.323.000,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, делимично је усвојен захтев тужене Републике Србије и обавезани су тужиоци да туженој Републици Србији солидарно на име трошкова поступка плате 233.250,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужене Републике Србије за солидарну накнаду трошкова поступка од досуђеног до траженог износа и то за износ од 21.750,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремено су изјавили ревизије и то тужиоци у односу на део одлуке којом је потврђена првостепена пресуда којом је одбијен тужбени захтев према туженој Републици Србији, због погрешне примене материјалног права, а тужена Агенције за вођење спорова у поступку приватизације у односу на део одлуке којом је потврђена првостепена пресуда у делу којим је усвојен захтев у односу на њу, због погрешне примене материјалног права. Обе ревизије су изјављене с позивом на са члан 404. Закона о парничном поступку.

Тужена Република Србија је дала одговор на ревизију тужилаца.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужилаца, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни суд је испитао ревизијске разлоге и одлучио да дозволи посебну ревизију тужилаца, ради уједначавања судске праксе о одлучивању о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа, бивших запослених у привредним друштвима „Internacional CG“ ДП Београд и „Generalexport“ ДП Београд, сада у стечају, против тужене Републике Србије, ради накнаде штете, због ненамирења потраживања тужилаца запослених на социјалном програму садржаном у прорамима реструрирања наведених привредних друштава, као накнаду штете због штетних радњи ове тужене. Из тог разлога је одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у делу у коме је одлучено у односу на тужену Републику Србију у смислу члана 408. ЗПП и закључио да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Компанија „Internacional CG“ ДП Београд у реструктурирању и Компанија „Generalexport” ДП Београд у реструктурирању су 27.05.2008. године објавиле јавни позив ради пријављивања лица која остварују право на новчану накнаду, у складу са Програмом реструктурирања ових компанија, који су прихваћени решењем правног претходника тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, Агенције за приватизацију бр. 1572/2 од 24.12.2007. године и бр. 569/5 од 26.12.2007. године. Овим Програмом предвиђена је исплата новчане накнаде у висини од нето 200 евра за сваку пуну годину радног стажа према времену проведеном на раду у ефективном трајању, коју запослени и бивши запослени остварују у овим компанијама, укључујући и зависна друштва, која су основана од стране истих, закључно са 31.12.2007. године, уколико су држављани Републике Србије и уз сагласност на исплату Министарства финансија. Програмом је предвиђено и да се пријављивање за бивше запослене врши у Београду, у периоду од 09.06.2008. године до 31.07.2008. године у 14,00 часова. Према прегледу евидентираних радника по основу исплате накнаде од 200 евра по години радног стажа, за период од 09.06.2008. године до 14.11.2008. године, евидентирани су и тужиоци и то тужиља АА под редним бројем .. са 12 година радног стажа, тужилац ББ под редним бројем .. са 13 година радног стажа, тужиља ВВ под редним бројем .. са 28 година радног стажа, тужилац ГГ под редним бројем .. са 10 година радног стажа и тужиља ДД под редним бројем .. са 21 годину радног стажа. Дан испуњења за имовинску целину Компаније „Internacional CG“ ДП Београд у реструктурирању – Блок ХХ наступио је 25.06.2008. године, док је записник о наступању дана испуњења за имовинску целину Копаоник потписан 29.05.2009. године. У складу са важећим Програмом реструктурирања, Агенција за приватизацију Републике Србије је 01.06.2009. године обавестила Министарство економије и регионалног развоја да је за обе имовинске целине наступио дан испуњења и да би Министарство економије и регионалног развоја требало да се обрати Министарству финансија ради добијања сагласности за исплату ове накнаде запосленима и бившим запосленима у овим компанијама. Министарство финансија је дописом од 03.07.2009. године обавестило Министарство економије и регионалног развоја да је могуће прихватити исплату ове накнаде из средстава буџета само под условом да се реализација врши у оквиру средстава опредељених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, без ангажовања додатних средстава из буџета. Агенција за приватизацију донела је решења којима је прихваћен Програм реструктурирања, који је саставни део социјалног програма.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили, као неосноване тужбене захтеве тужилаца у односу на тужену Републику Србију, сматрајући да иста није пасивно легитимисана. Ово, јер су сматрали да у односу на тужену Републику Србију није остварена материјалноправна претпоставка одговорности, која предпоставља постојање материјално-правног односа тужилаца и тужене Републике Србије, који услов у овом случају није остварен, јер тужиоци нису доказали да је штета коју трпе у узрочно последичној вези са радњом или пропуштањем органа тужене Републике Србије, а које се овој туженој могу прописати у одговорност у смислу члана 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови су сматрали да одговорност тужене Републике Србије, као оснивача компанија у реструктурирању и доносиоца Закључка о продаји имовине ових компанија кроз процес реструктурирања, нема покриће са становишта чињеничних тврдњи да штета коју су тужиоци претрпели у виду неисплаћене новчане накнаде представља последицу предузетих радњи или пропуштања ове тужене, а да је осим тога Агенција за приватизацију, као правни претходник тужене Агенције за

вођење спорова у поступку приватизације била самостално правно лице, са сопственим правима, обавезама и одговорностима.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом тужилаца указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право одлучујући о њиховим захтевима у односу на тужену Републику Србију.

У току поступка је утврђено да је незаконитим поступањем тужене Агенције, тужиоцима онемогућено намерење њихових потраживања установљених ставом III Основа социјалног програма у складу са Програмом реструктурирања Компаније „International CG“ ДП Београд. Тим актом су конституисана права запослених и бивших запослених на новчану накнаду у висини од 200 евра за сваку годину радног стажа остварену у Компанијама „Generalexport” ДП Београд и „Internacional CG“ ДП Београд, као и другим зависним привредним друштвима пословног система „GENEX“. Та потраживања су доспела 25.06.2008. године, односно 29.05.2009. године, када је извршена продаја имовинске целине Блока XX и Копаоник и по том основу добијена средства уплаћена на рачун Агенције. Међутим, незаконитим поступањем Агенције онемогућено је намирење неспорних потраживања тужилаца признатих Програмом реструктурирања Компаније „Internacional CG“ ДП Београд. Тужиоци су ускраћени у остваривању свог права због непоступања тужене Агенције по усвојеном Програму реструктурирања. Тужена агенција је благовремено обавестила надлежно министарство да су се стекли услови за исплату потраживања тужилаца и затражила сагласност да ту трансакцију реализује, али тражену сагласност није добила, већ ју је дописом од 22.11.2012. године Министарство финансија и привреде обавестило да јој даје сагласност за наставак орочавања новчаних средстава остварених у поступку реструктурирања по основу продаје делова имовине субјекта приватизације, те да део остварених новчаних средстава по том основу може пласирати у куповину државних хартија од вредности и за то отворити посебан наменски рачун. Оваква сагласност Министарства финансије и привреде имала је за директну последицу онемогућавање реализације потраживања тужилаца. Она је исказана у неизвршавању обавеза према тужиоцима да се изврши исплата њихових доспелих потраживања из средстава која су уплаћена на рачун Агенције искључиво из разлога што за ту трансакцију није дато одобрење надлежност министарства. Стога је тужена Република Србија, због незаконитог поступања Министарства за финансије и привреду допринела неизмирењу потраживања тужилаца. Ово, с обзиром на то да је то министарство уместо налога да се тужиоцима измире доспела потраживања Агенцији дало сагласност за њихово орочавање и пласирање у куповину државних хартија од вредности. На тај начин стекли су се услови прописани чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима за обавезивање тужене Републике Србије да тужиоцима накнади штету због неизмирења њихових потраживања. По истом основу конституисана је одговорност тужене Републике Србије и за пропусте Агенције у вршењу њених јавно правних овлашћења у поступку приватизације, независно од чињенице што Агенција има статус самосталног правног лица.

Стога је, а применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, са којих разлога им на основу члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1, члана 163. став 1, 2, 3. и 4. ЗПП припада накнада трошкова ревизијског поступка, према опредељеном захтеву у висини од 99.000,00

динара, а који трошкови обухватају накнаду за састав ревизије, док тужиоцима нису признати трошкови на име таксе, с обзиром да тај захтев није опредељен.

Са напред наведених разлога, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, на основу члана 404. став 2. ЗПП, Врховни суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији ове тужене, као о изузетно дозвољеној.

По оцени Врховног суда у овом случају нема потребе за разматрањем правних питања од општег интереса, нити правних питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе и новог тумачења права, имајући у виду став изражен у пресудама Врховног касационог суда, а посебно у пресуди Рев2 1341/16 од 31.01.2018. године, због чега је одлучено као у ставу четвртном изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

У споровима о новчаним потраживањима из радног односа о дозвољености ревизије одлучује се на основу члана 403. став 3. ЗПП, као у другим имовинскоправним споровима, односно према вредности предмета спора побијаног дела. Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банка Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате поднета је 11.07.2019. године од стране више тужилаца, који се налазе у положају формалних супарничара из члана 205. став 1. тачка 2. ЗПП, у којој ситуацији се вредност предмета спора меродавна за оцену дозвољености ревизије, сагласно члану 403. став 3. ЗПП, одређује према вредности главног захтева сваког тужиоца засебно. Вредност побијаног дела другостепене пресуде, као највећи појединачно усвојени захтев једног од тужилаца је 5.600 евра.

Имајући у виду да се ради о имовинскоправном спору у коме се тужбени захтеви односе на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је Врховни суд утврдио да ревизија тужене Агенције није дозвољена.

Са напред наведених разлога, на основу члана 413. ЗПП, у вези члана 410. став 2. тачка 10. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу петом изреке.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице